

נתונים מרכזיים מדו"ח אובדן מזון והצלת מזון בישראל לשנת 2020

השפעות משבר הקורונה

המקטע הביתי
ההגבלות והסגרים הביאו להגדלת השהייה בבתים ולהסטת הצריכה כך שנתח ניכר מסל המזון נצרך בבית על פני רכישה מחוץ לבית/במגזר המוסדי.

3,600 ₪
שווי אובדן המזון למשק בית תוספת של כ-300 ₪ במוצק, בהשוואה לשנת 2019.

נוספו למעגל אי-הביטחון התזונתי המשבר העצים את בעיית אי-הביטחון התזונתי בישראל, הדגיש את חשיבות הצלת המזון ככלי מדיניות מרכזי והמחיש את היכולת להקטין אובדן מזון בזכות שינוי הרגלים ודפוסי צריכה.

150
אלף איש

ירידה באובדן בשל שינוי בהרגלי הצריכה בעקבות עליה בהיקף הרכישה המקומות, ירידה בהיקף הרכישה בשווקים הפתוחים, ומעבר מצריכת מזון במקטע המוסדי, לצריכת מזון בבית.

50
אלף טונות

מקטע הקמעונאות
ירידה באובדן מזון בשל סגירת השווקים הפתוחים וגידול הרכישה ברשתות השיווק או ברכישה מקוונת.

17
אלף טונות

המקטע המוסדי
ירידה באובדן המזון בקרב המסעדות, המלונות, אולמות האירועים, הסעדה במקומות העבודה ובמוסדות החינוך.

46%
ירידה באובדן המזון במקטע שווי אובדן המזון במקטע

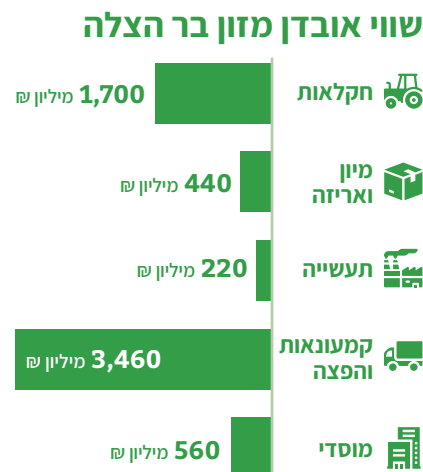
1.8
מיליארד ₪

שווי אובדן המזון במקטע הקמעונאות

4.3
מיליארד ₪

מקטע החקלאות
גידול באובדן בשל מחסור בידיים עובדות בתקופת הסגר, מגבלות על יצוא וסגירת המקטע המוסדי.

20
אלף טונות גידול באובדן המזון במקטע החקלאות

כמה מהמזון האבוד הוא בר הצלה?

הוא מזון בר הצלה הראוי למאכל

1.1 kg
מיליון טונות מהמזון האבוד

6.4
מיליארד ₪ שווי המזון בר - ההצלה

כ-50% היקף המזון בר - ההצלה

כמה מזון הולך לאיבוד בישראל?

סך היקף אובדן המזון בישראל 2020

2.5 מיליון טונות

השפעות ועלויות סביבתיות של אובדן ובזבוז מזון

העלות הסביבתית של אובדן מזון בישראל

3.4 מיליארד ₪

1.4 מיליארד ₪ אובדן משאבי טבע (קרקע ומים)

1.3 מיליארד ₪ פליטות גזי חממה ומזדמי אוויר

0.8 מיליארד ₪ טיפול בפסולת (עלות ישירה)

3.9

מיליארד

החיסכון השנתי למשק בעלות 1.1 מיליארד \$ בלבד

התרומה למשק מהצלת מזון

« בעלות של 1.1 מיליארד \$ ניתן להציל מזון בשווי 3.9 מיליארד \$, שהינו שווה ערך למלוא פער צריכת המזון של האוכלוסייה הנמצאת באי-ביטחון תזונתי.

« 3.9 מיליארד \$ בשנה - שווי מימון מלוא פער בין ההוצאה על צריכת מזון של האוכלוסייה שהינה בעלת אי-ביטחון תזונתי לבין רמת ההוצאה הנורמטיבית על צריכת מזון.

« הצלת מזון בעלת עדיפות ברורה ביחס לחלופה של השלמת פער אי-הביטחון התזונתי ע"י מתן קצבאות, תרומות, סובסידיות או תמיכות לנזקקים.

מומלץ לבחון את כלי המדיניות לעידוד הפחתת אובדן מזון והצלת מזון:

גיבוש תוכנית לאומית להפחתת אובדן מזון והצלת מזון - התוכנית תתייחס לאובדן המזון והצלת מזון לאורך כל שרשרת הערך ולכלל התגאים למימוש הדרגתי של יעד צמצום אובדן המזון והצלת המזון. נדרשת מעורבות של מרבית משרדי הממשלה ביישום התוכנית, ותכלולה על ידי משרד רה"מ. כך לדוגמא:

- **המשרד להגנת הסביבה** יבחן ויקדם בין היתר כלי מדיניות להפחתת אובדן מזון והצלתו ככלי לעמידה ביעדי הפחתת פליטות בתחומי הפסולת, התעשייה והחקלאות, כפי שנקבע באסטרטגיית הפסולת של המשרד.
- **משרד החקלאות** יבחן מדיניות תמריצים ושיפוי לפיצוי חקלאים אשר תורמים מזון במקום להשמידו וכי נו כלי מדיניות וטכנולוגיות להפיכת מזון שמיועד להשמדה למשאב.
- **משרד הכלכלה** יבחן מדיניות תמריצים ופיצוי ליצרנים אשר תורמים מזון בריא במקום להשמידו. בנוסף יבחן דרכים להטמעת תמחור דינמי ברשתות השיווק להפחתת אובדן מזון כתוצאה מתאריך תפוגה קרוב.
- **משרד הרווחה והביטחון החברתי** יבחן מתן תמיכות בפעילויות ומיזמים להצלת מזון וחלוקתו לנתמכים.
- **מנהל הרכש** יבחן את האפשרות לחיוב גופים פרטיים המשתתפים במכרזים ממשלתיים לאספקת שירותים כלשהם למדינה (לא רק בתחום המזון), אשר יש להם מקורות מזון ברי הצלה, בהתקשרות עם עמותת הצלת מזון מוכרת, כתנאי סף להתקשרות. כן יש לבחון (בשיתוף רשות החברות הממשלתיות) את האפשרות לחייב גופים מתוקצבים על ידי המדינה, להתקשרות עם עמותת הצלת מזון מוכרת כתנאי לתקציב ממשלתי.

שילוב הצלת מזון וביטחון תזונתי במסגרת הערכות המשק לשעת חירום והערכות למצבי משבר ומגפה - כחלק ממסקנות משבר הקורונה, נדרשת בחינת מדיניות הצלת מזון במסגרת תוכניות לאומיות לשעת חירום. בחינת השימוש ביכולות, תשתיות, ידע וניסיון הקיימים במגזר הציבורי, הפרטי והשלישי.

בחינת תרומתה של הרגולציה הקיימת לאבדן מזון - נדרשת בחינה מקיפה של הדין הקיים בישראל ותיקונו באופן שימנע אובדן מזון ויעודד את הצלתו באמצעות מערכת תמריצים שתביא להצלת עודפים אלו והעברתם לנזקקים.

למה כדאי להציל מזון?

הצלת מזון הינה נוסחה מנצחת המונעת אובדן מיותר, מאפשרת ייצור מזון ללא שימוש נוסף במשאבי טבע, קרקע ומים, מונעת יצירת פסולת ותורמת להפחתת פליטות מזהמים וגזי חממה.

1. יתרון כלכלי

הצלת מזון הינה חלופה לייצור מזון תוך מניעת מרבית המשאבים והעלויות הכרוכות בייצור מזון

2. יתרון חברתי

הקטנת פערים ומניעת אי בטחון תזונתי בקרב השכבות החלשות

3. יתרון סביבתי

הפחתת מזהמים ופליטות תוך חיסכון במשאבי קרקע ומים

1 ש"ח = 3.6 ש"ח

כל 1 ש"ח המושקע בהצלת מזון מאפשר להציל מזון בשווי ישיר של 3.6 ש"ח.

1 ש"ח = 4.2 ש"ח

בשקלול גזי חממה, מזהמי אוויר וטיפול בפסולת כל 1 ש"ח שמושקע בהצלת מזון מניב למשק הלאומי ערך של 4.2 ש"ח.